

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

***«Галицька Батерфляй,
що підкорила світ»***

До 150-річчя від дня народження
Соломії Крушельницької

Бібліографічна довідка

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

***«Галицька Батерфляй,
що підкорила світ»***

До 150-річчя від дня народження
Соломії Крушельницької

Бібліографічна довідка

Славутич 2022

Даний бібліографічний покажчик підготовлено відділом бібліотечно-бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене 150-річчю від дня народження Соломії Крушельницької – найвидатнішої співачки світу, української оперної співачки, педагогині. Посібник містить біографію, видання та статті про її життя і творчість, позакласних заходів, сценарії, інтернет-ресурси.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі: Панова Л. І., Соловійова Л. О.,
Янченко О. О.

Відповідальний за випуск: Портная Н. В.

Біографія Соломії Крушельницької

Велика відданість музи класичного співу й надзвичайна природна обдарованість ввели її в сузір'я найвидатніших вокалістів XIX-XX ст. Її творчість мала величезний вплив на розвиток вокального та оперного мистецтва світу.

Народилася Соломія 23 вересня 1872 року в селі Белявинцях на Тернопільщині в родині греко-католицького священника. Дитинство майбутньої співачки пройшло в сусідньому селі Біла, куди незабаром переїхала вся її велика родина: батько, мати й вісім дітей. Музика увійшла в життя Соломії з раннього дитинства, з колискових пісень матері.

Ще маленькою дівчинкою вчилася грати на фортепіані, а з 10 років виступала в хорі організованому її батьком. Помітивши палке бажання доньки до музики, батьки зайняли грошей і відправили її вчитися в Львівську консерваторію.

У 1893 році Крушельницька з медаллю закінчила консерваторію й з успіхом дебютувала на сцені Львівської опери.

Ставши солісткою оперного театру, Соломія вирішила не зупинятися на досягнутому й восени того ж року поїхала до Мілану, аби продовжити музичну освіту. Своїм голосом і артистизмом вона відразу ж звернула на себе увагу педагогів і заслужила «звання» «найталановитішої та найбільш вихованої» серед усіх учениць міланської школи бельканто.

Через рік молода вокалістка вже співала провідні партії в оперних театрах Італії, де швидко завоювала любов і вдячність публіки. Звістка про це дійшла до рідного Львова, і незабаром керівництво міської опери запросило Крушельницьку на гастролі. Пробувши на батьківщині п'ять місяців, восени 1894 року Соломія повернулася до Італії продовжувати навчання.

Виступаючи з тріумфом у Варшаві, Соломія також кожен рік виїздила на гастрольні виступи до Петербургу, де співала в складі італійської трупи в Маріїнському театрі разом з Карузо, Баттістіні, Аримонді, Куччині і Сільвестрі.

У Крушельницької складалася блискуча кар'єра.

Проживаючи в Італії, співачка тріумфально гастролювала в Португалії, Єгипті, Алжирі, Іспанії, Аргентині, Бразилії, Франції.

Крушельницька завжди включала в свої програми українські народні пісні, які безмірно любила, а також твори українських композиторів: Лисенка, Людкевича, Нижанковського, Вахнянина, Січинського.

В 1939 році після смерті чоловіка (в 1910 році вийшла заміж за італійського адвоката Чезаре Риччоні) Крушельницька вирішила назавжди повернутися на батьківщину і переїхала до Львова.

В 1944 році всесвітньовідома співачка стала викладачем Львівської державної консерваторії ім. Лисенка, а через 8 років – професором. У квітні 1947 року колишня австрійська, а потім італійська громадянка звернулась до Президії Верховної Ради УРСР з проханням надати їй радянське громадянство.

Останні роки Соломія жила й працювала на рідній землі, передаючи свій багатий досвід й величезні знання молоді. Незважаючи на свій вік, співачка виступала з сольними концертами, останній з яких відбувся, коли їй було 77 років.

Померла вона 16 листопада 1952 року і була похована на Личаківському кладовищі у Львові неподалеку від могили свого друга Івана Франка.

Соломія Крушельницька прославила Україну та українську пісню на весь світ. За оцінками критиків, успіх Крушельницької на оперних сценах був нічим іншим, як визнанням української музики та вокального мистецтва. До своїх концертів Крушельницька обов'язково включала кілька номерів із українськими народними піснями. Ці пісні співачка виконувала завжди, коли публіка викликала її на біс.

В пам'ять про неї в незалежній Україні засновано Міжнародний конкурс оперних співаків імені Соломії Крушельницької. А настання третього тисячоліття ознаменувалося перейменуванням на її честь Львівського оперного театру.

Джерело: <https://dovidka.biz.ua/solomiya-krushelnitska-biografiya-skorocheno>

Про життя і творчість

Берега Р. «Salomea»: Соломія Крушельницька / Роман Берега // Дзвін. – 2021. – № 4. – С. 144-153.

Врублевская В. В. Соломия Крушельницкая: Роман / В. В. Врублевская; пер. с укр. – М.: Сов. писатель, 1989. – 400 с.

Врублевська В. В. Соломія Крушельницька: Роман-біографія / В. В. Врублевська. – К.: Дніпро, 1986. – 358 с.

Гойденко О. Соломія Крушельницька: сила душі та голосу / О. Гойденко // Порадниця. – 2020. – 24 вересня. – С. 1,4.

Головащенко М. На вершині світової слави: До 130-річчя з дня народження Соломії Крушельницької / М. Головащенко // Культура і життя. – 2002. – № 34. – С. 2.

Гриневич В. Велика Соломія: До 150-річчя від дня народження Соломії Крушельницької / Віктор Гриневич // Голос України. – 2022. – 23 вересня. – С. 9.

Громовенко Л. Соломія Крушельницька / Л. Громовенко // 100 найвідоміших українців. – М.: Вече. – К.: Орфей, 2002. – С. 342-350. – (100 найвідоміших).

Гумницька Н. Гордість нації – славетна Соломія Крушельницька / Н. Гумницька // Слово Просвіти. – 2017. – 5-11 жовтня. – С. 14.

Коли жінка має характер: Марія Заньковецька та Соломія Крушельницька // Пенсійний кур'єр. – 2017. – 3 березня. – С. 10.

Коляда І. Соломія Крушельницька / І. Коляда, Ю. Коляда; худож.-оформлювач О. А. Гугалова-Мешкова. – Харків: Фоліо, 2020. – 121 с. – (Знамениті українці).

Крушельницька Соломія Амвросіївна // Музика: для дітей серед. шкільного віку / авт.-упоряд. М. О. Володарська, Є. С. Каневський. – Харків: Фоліо, 2005. – С. 289-290. – (Дитяча енциклопедія).

Маркелова Т. Соломія Крушельницька – українська королева світової оперної сцени: До 150-річчя від дня народження оперної співачки / Тамара Маркелова // Жінка. – 2022. – № 3-9. – С. 58-59.

Національний діамант: До 150-річчя від дня народження С. А. Крушельницької // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2022. – № 3. – С. 83-94.

Папасольї Д. У саду, де квітує мигдаль...: Соломія Крушельницька / Д. Папасольї // Музика. – 1998. – № 2. – С. 20.

Пепа В. Метелик Божий: Соломія Крушельницька / В. Пепа // Урядовий кур'єр. – 2005. – 18 березня. – С. 8.

Скицька У. Соломія Крушельницька – легенда оперної сцени / Уляна Скицька // Наші на карті світу: Історії про людей, якими захоплюється світ. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. – С. 40-43.

Склярєнко В. М. Крушельницькая Соломия Амвросиевна / В. М. Склярєнко, Т. В. Йовлева, Я. А. Батий, М. А. Панкова // 100 знаменитых женщин Украины – Харьков: Фолио, 2006. – С. 244-248. – (100 знаменитых).

Склярєнко В. М. Крушельницька Соломія Амвросіївна / В. М. Склярєнко, Т. М. Харченко, О. Ю. Очкурова, І. А. Рудичева // 100 знаменитих людей України; пер. з рос. Т. В. Ковальової. – Харків: Фолио, 2005. – С. 212-216. – (100 знаменитих).

Скринченко В. Життя і мандри Соломії Крушельницької / В. Скринченко // Культура і життя. – 2020. – 13 листопада. – С.6-7.

Терес Н. В. Соломія Крушельницька / Н. В. Терес // Видатні постаті в історії України ХХ ст.: Короткі біографічні нариси: Довід. вид. / В. І. Гусєв (кер. кол. авт.), О. В. Даниленко, Л. В. Іваницька та ін. – К.: Вища шк., 2011. – С. 187-191.

Топська Н. Неперевершена. Соломія Крушельницька / Неллі Топська. – К.: ТОВ «КТБ», 2020. – 64 с.: іл.

Шот М. Світова оперна діва з українським серцем: До 150-річчя від дня народження Соломії Крушельницької / Микола Шот // Урядовий кур'єр. – 2022. – 20 серпня. – С. 5.

Інтернет-ресурси

Крушельницька Соломія Амвросіївна [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енцикл. – Електр. дані. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%A1%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%8F_%D0%90%D0%BC%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D1%97%D0%B2%D0%BD%D0%B0. – Назва з екрану. – Дата останньої правки .2022. – (Дата звернення 06.09.2022).

Фільц Б. М. Крушельницька Соломія Амвросіївна – біографія [Електронний ресурс] / Б. М. Фільц // Енциклопедія сучасної України: електронна версія / гол. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Електр. дані. – Режим доступу: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=219. – Назва з екрану. – (Дата звернення 06.09.2022).

Соломія Крушельницька: «чарівна Баттерфляй» – біографія [Електронний ресурс] // Українки. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://ukrainky.com.ua/solomiya-krushelnyczka-charivna-batterflyaj-yaka-vryatuvala-puchchini-i-ne-vryatuvalasya-vid-vlasti-sovvetov/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 06.09.2022).

Крушельницька Соломія – біографія (скорочено) [Електронний ресурс] // DOVIDKA.BIZ.UA– Електр. дані – Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/solomiya-krushelnitska-biografiya-skorocheno/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 06.09.2022)

Грегуль А. Соломія Крушельницька неперевершена і неповторна – біографія [Електронний ресурс] / Аліна Грегуль // Музика: український інтернет-журнал. – Електр. дані. – Режим доступу: <http://mus.art.co.ua/solomiya-krushelnytska-neperevershena-nepovtorna/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 06.09.2022).

Штогрін І. 10 фактів про Соломію Крушельницьку: ідеальна співачка, якій аплодував світ [Електронний ресурс] / Ірина Штогрін // Радіо «Свобода». – Електр. дані. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/desyat-faktiv-pro-solomiyu-krushelnytsku/31474241.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 06.09.2022).

Зміст

Біографія С. Крушельницької.....	3
Про життя і творчість.....	5
Інтернет-ресурси.....	6